

Državni izpitni center

P 1 1 1 A 1 0 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 31. maj 2011

POKLICNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravičen.
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna.
- Kadar pričakujemo odgovor ali rešitev v povedi, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna.
- Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami.

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke																							
1.	Tadej Battelino/T. Battelino življenju in delu Dražigosta Pokorna/(prof. dr.) Dražigostu Pokornu Delu/časopisu Delo/dnevniku Delo 7. septembra 2009/7. 9. 2009	4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1	2																							
2.	<i>Po smislu, npr.:</i> Dražigosta Pokorna/D. Pokorna Upoštevamo tudi: Dražigost Pokorn/D. Pokorn. velikost pisave/vrsta pisave/vrsta tiska (krepki tisk)/ verzalke (velike črke) v naslovu/obojestranska poravnava/členitev besedila (odstavki) Upoštevamo tudi: ločila/števke/poudarjeno ime sporočevalca/pregleden tipkopolis/odebeljeni tisk/debelina črk/siva in črna barva pisave.	4, 3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1	2																							
3.	5, 3, 2, 1, 4	2 za vse pravilne rešitve	2																							
4.	DA, DA, NE, NE, NE	5, 4 pravilne rešitve = 3 3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1	3																							
5.	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2"></th> <th>DA</th> <th>NE</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="6">O Dražigostu Pokornu izvemo,</td> <td>katerega leta se je rodil.</td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>v katerem kraju je živel.</td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>kaj je bil po poklicu.</td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ali je bil poročen.</td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>koliko otrok je imel.</td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>katerega leta je umrl.</td> <td>X</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			DA	NE	O Dražigostu Pokornu izvemo,	katerega leta se je rodil.	X		v katerem kraju je živel.		X	kaj je bil po poklicu.	X		ali je bil poročen.		X	koliko otrok je imel.		X	katerega leta je umrl.	X		6 pravilnih rešitev = 3 5, 4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1	3
		DA	NE																							
O Dražigostu Pokornu izvemo,	katerega leta se je rodil.	X																								
	v katerem kraju je živel.		X																							
	kaj je bil po poklicu.	X																								
	ali je bil poročen.		X																							
	koliko otrok je imel.		X																							
	katerega leta je umrl.	X																								
6.	<i>Po smislu, npr.:</i> z večnim človekovim hrepenenjem po dolgem življenju/s človekovim hrepenenjem po dolgem življenju / Nazadnje jo je povezoval z večnim človekovim hrepenenjem po dolgem življenju. Upoštevamo vsebinsko pravilnost odgovora.	1	1																							
7.	<i>Po smislu, npr.:</i> <ul style="list-style-type: none"> • z doslednim upoštevanjem strokovnih spoznanj medicinske in nutricionistične stroke • s predanim raziskovanjem slovenskih prehranjevalnih in pivskih navad v vseh regijah države • s stalnim spremljanjem svetovnih kulinarčnih tokov Upoštevamo vsebinsko pravilnost odgovora. Če je poleg vseh treh pravilnih odgovorov naveden še kakšen napačen (npr.: vsakodnevna zmeda nešteti prehranskih nasvetov za hujšanje), lahko kandidat dobi največ eno točko.	3 pravilni odgovori = 2 2 pravilna odgovora = 1	2																							

8.		Nasv.	Prip.	Spodb.	7 pravih rešitev = 3 6, 5 pravih rešitev = 2 4, 3 pravilne rešitve = 1	3
	Pestra in okusna sestava obrokov	X				
	Pokušanje zdravih jedi		X			
	Postrežba obrokov v prijetnem okolju			X		
	Priprava obrokov z ljubeznijo			X		
	Redni zajtrki	X				
	Uživanje obrokov v družinskem ali prijateljskem krogu			X		
	Uživanje zmerne količine maščob, soli in sladkorja	X				
9.	<i>Po smislu, npr.:</i> pisanje in predavanja/članke in govore/delo in misli/knjige/ugotovitve in nasvete/ (pisne in ustne) nasvete/spodbude/priporočila Upoštevamo tudi zapise v imenovalniku.				1	1
10.	desetletij, univerz, ljudi, predsodkov				4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1	2
11.	zapisano, enogovorno, javno, neumetnostno				4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1	2
12.	c				1	1
13.	življenjepis, nekrolog				1 za obe podčrtavi	1
14.	zajtrk, obroke				1 za obe podčrtavi	1
15.	4, 3, 1, 6, 7				5, 4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1	2
16.	A domača B č C DA <i>Po smislu, npr.:</i> Besede imajo skupni koren (-hran-/hran)/podoben pomen/so si pomensko sorodne. Upoštevamo tudi: Besede so našteje v istem sestavku etimološkega slovarja.				1 1 1 1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi	5
17.	2 2				1 1	2
18.	da bi znali ločiti zdravo od škodljivega in da bi imeli pogum zavreči predsodke Upoštevamo tudi podčrtavo z ravno črto in skupno podčrtavo obeh odvisnikov (podčrtan je veznik <i>in</i>). namerni (namerna)/prislovnodoločilni Če je poleg pravilne rešitve navedena še kakšna druga vrsta odvisnika, kandidat ne dobi točke.				1 1	2
19.	<i>Po smislu, npr.:</i> Neustrezna prehrana ostaja največja težava razvite družbe, ker povzroča kronične bolezni. / Ker povzroča kronične bolezni, ostaja neustrezna prehrana največja težava razvite družbe. Upoštevamo tudi: Neustrezna prehrana ostaja največja težava razvite družbe, zato ker povzroča kronične bolezni.				1 za ustrezno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost povedi	2
20.	b				1	1

21.	<p>Priporočal nam je: »Oblikujte/Oblikujmo si svoj kulinarični svet.« / »Oblikujte/Oblikujmo si svoj kulinarični svet,« nam je priporočal. / Priporočal nam je: »Oblikujte/Oblikujmo si svoj kulinarični svet!«</p> <p>Če je kandidat izpuščal ali dodajal besede, dobi samo točko za ustrezno pretvorbo. Npr.: Priporočal nam je: »Oblikujmo si kulinarični svet.« / »Sami si oblikujte kulinarični svet,« nam je priporočal. / Dražigost Pokorn je priporočal: »Oblikujmo svoj kulinarični svet.«</p>	<p>1 za ustrezno pretvorbo 1 za pravopisno pravilnost povedi</p>	2
22.	<p>A 1941, 2009, 300, 30, 130 Napačno: 300 člankov/30 let/desetina</p> <p>B glavni, pridevniške besede</p> <p>C tisoč devetsto enainštirideset</p> <p>Če je kandidat poleg letnice rojstva s črkami zapisal še letnico smrti, mora biti tudi ta pravilno zapisana, sicer ne dobi točke.</p>	<p>1</p> <p>1 + 1</p> <p>1</p>	4
23.	<p>Prof.dr., 29.1.2006, 160g, 64%</p>	<p>4 prečrtani napačni zapisi = 2 3, 2 prečrtana napačna zapisa = 1</p>	2
24.	<p>PREDSTAVITEV KNJIGE</p> <p>Zgradba (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> – naslov besedila (npr. <i>Dražigost Pokorn: Gastronomija</i>) Neustrezno: Predstavitev knjige/Objektivna predstavitev Gastronomije (V naslovu naj bo poimenovana tema, ne ubeseditveno stališče ali samo besedilna vrsta.) – ustrezen obseg besedila (najmanj 80 besed) in smiselna členitev na odstavke Besedilo je neustrezno členjeno, če je sestavljeno iz niza enopovednih odstavkov ali če kandidat v enem odstavku razvija različne podteme. <p>Vsebina (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> – podatki o avtorju, naslovu, založbi in letu izdaje – drugi podatki: cena in število strani/vezava/format – poglavja – dodatek (slovarček tujk) – komu je knjiga namenjena <p>Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – jezikovna pravilnost – slogovna ustreznost <ul style="list-style-type: none"> • prevladujoča objektivnost besedila (primeri neustreznosti: <i>Če torej želite zdravo jesti, kuhati in kar se da zdravo živeti, vam priporočam knjigo, saj se boste z njeno pomočjo naučili veliko novega. / Za pokušino je na koncu slovarček tujk. / Zanj boste odšteli samo 8,35 €. / Veselo kuhanje</i>) • brez prvin propagandnega besedila (primeri neustreznosti: <i>Veselo branje in priprava jedi vam želi založba Debora. / Priročnik lahko dobite v vseh boljše založenih knjigarnah.</i>) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1 za vse štiri podatke 1 za navedbo cene in še najmanj enega podatka 2 (vsa poglavja = 2, samo posamezna poglavja = 1)</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2 (2 napaki = – 1 točka, do 0 točk) 2 (Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk.)</p> <p>Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj tri točke. Če je v besedilu manj kot 70 besed, lahko kandidat za jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost dobi največ 2 točki.</p>	12

	<ul style="list-style-type: none"> • brez prvin uradnega pisma (npr.: nagovor, pozdrav, kraj in čas sporočanja, nagovarjanje naslovnika v prvi ali drugi osebi množine) • resničnost in smiselnost podatkov (primeri napak: <i>Dražigost Pokorn nam predstavlja knjigo Gastronomija. / Knjiga je napisana v mehki vezavi. / Kot avtor predstavitve knjige je podpisan Dražigost Pokorn.</i>) • brez ponavljanja besed/besednih zvez (kot je npr. ponavljanje besede 'knjiga') • brez zastranitev 	<p>Če kandidat ni pisal v obliki strnjenega besedila, ampak je večinoma samo v stolpcih ali alinejah prepisal podatke iz okvirčka, se jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost vrednotita z 0 točkami.</p>	
--	--	---	--

1. primer besedila:

Dražigost Pokorn: Gastronomija

Pri založbi Debora je leta 1997 izšla knjiga Gastronomija, priročnik za bodoče kuharje in vse, ki radi dobro kuhajo in jedo.

Avtor Dražigost Pokorn, znani slovenski strokovnjak za prehrano, kulinariko in gastronomijo, je v njej predstavil osnove gastronomije in kratko zgodovino kulinarike. Opisal je klasični jedilnik in jedilnik varovalne prehrane ter obravnaval okus hrane in uživanje hrane. V zadnjih dveh poglavjih se je posvetil gastronomskim vidikom prebave in opozoril na posledice pretiranega uživanja hrane, ki povzroča debelost. Za lažje razumevanje strokovnih pojmov je na koncu dodal slovarček tujk.

Knjiga ima 157 strani, izšla je v mehki vezavi in meri 15 x 20 centimetrov. Cena enega izvoda je 8,35 €.

2. primer besedila:

Predstavitev knjige Gastronomija (Dražigost Pokorn)

Priročnik GASTRONOMIJA prof. dr. Dražigosta Pokorna je izšel leta 1997 pri založbi Debora. Knjiga formata 15 x 20 cm je bila izdana v mehki vezavi. Cena enega izvoda je 8,35 evra; vanjo je že všteti DDV.

Vsebina je predstavljena na 157 straneh, in sicer je razdeljena na 8 poglavij: Uvod v gastronomijo, Kratak opis zgodovine kulinarike, Klasični jedilnik, Jedilnik varovalne prehrane, Okus hrane, Uživanje hrane, Gastronomski vidiki prebave, Posledice pretiranega uživanja hrane, debelost. Na koncu priročnika je tudi slovarček tujk.

Knjiga je namenjena (bodočim) kuharjem ter vsem, ki radi dobro kuhajo in jedo.

P. N.

IZPITNA POLA 2

VODENA INTERPRETACIJA

Leopold Suhodolčan, Trenutki in leta (odlomek)

RAZDVOJENOST IN SREDNJA POT

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje) 2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Trenutki in leta je drama nekega para. / Besedilo je sodobno.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Odlomek je epski. / Odlomek je epsko-lirski.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je iz epskega besedila. V njem književna oseba pripoveduje o svoji partnerski zvezi, vključenega pa je precej njenega razmišljanja in občutkov, zato je ta del besedila tudi lirski.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje) 4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: Dekle se zaveda, da je njen Matej dober fant in da bi zanjo storil vse, vendar ga bo zaradi ljubosumja zapustila in ne bo postala njegova žena.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka. / V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.

Primer: Dekle si predstavlja skupno življenje po poroki s svojim fantom. Ve, da bo s tem izgubila svobodo, in se sprašuje, ali jo bo urejeno vsakdanje življenje osrečilo.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: V odlomku pripovedovalka razmišlja o pomembni odločitvi, ali naj ostanek življenja preživi s svojim fantom ali naj se iz njune zveze umakne in ohrani svobodo, ki bi jo s poroko izgubila. Čuti se razdvojeno, ne zdi pa se ji več potrebno, da bi si morala vse razložiti.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Razlaga razdvojenosti – zamišljanja prihodnosti (Razčlemba in razlaga) 2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Svojega življenja z Matejem si ne predstavlja.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Misli, da bo v novi hiši pospravljala in kuhala in da ji bo pri tem nekaj manjkalo. / V sanjah je že stopala čez prag, nato pa živela v hiši, kjer je pospravljala in čakala na Mateja, da se vrne z dela v tovarni.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Pripovedovalka najprej pomisli na poroko in na prihod v nov dom. Potem si zamišlja svoje prihodnje življenje z Matejem kot nekaj vsakdanjega. Vidi se kot gospodinja, ki bo dan za dnevom pospravljala in kuhala ter čakala, da se mož vrne iz službe. To jo vodi v nadaljnje razmišljanje o izgubi svobode.

Razlaga razdvojenosti – želje po skupnem bivanju (Razčlemba in razlaga)

2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Z njim si želi biti, da ji kasneje ne bi bilo žal.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Z njim želi biti, ker jo ljubi in ker ga dobro pozna. Matej ima čisto dušo in se žrtvuje, uredil bo tudi lep dom. / Imel je obraz kot ogledalo, pred njo ni mogel ničesar za dolgo skriti, ob vsaki stvari je najprej pomislil nanjo. V njegovem življenju ne bi smela več manjkati.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Pripovedovalka želi ostati s svojim fantom zaradi njegovih dobrih lastnosti in ker ga ima še vedno rada. Boji se tudi, da bi jo preveč bolelo, če bi ostala brez njega. Njegova dobra lastnost je, da ni sebičen, kot je bila večina moških iz njenih izkušenj. Mateju je dekle zelo pomembno, ne predstavlja si prihodnosti brez nje, ona pa ve, da bi lahko bilo življenje s takim človekom mirno in urejeno.

Razlaga razdvojenosti – razmišljanja o umiku (Razčlemba in razlaga)

2 T

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Njegova velika pozornost jo že moti. Vedno večkrat se tudi prepirata, ker je ona prijazna, on pa ljubosumen.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna. / Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Z Matejem se ne bi poročila, ker noče opravljati navadnih del, ampak hoče uresničiti še kakšno svojo skrito željo. / Misli, da ne bo srečna v urejenem vsakdanjem življenju, ko se ne bo mogla odločiti čisto po svoje in ne bo neodvisna v delu. Ne ve, ali bo še lahko izpolnila svoje nenavadne želje.

2 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: O umiku razmišlja zato, ker ni prepričana, da jo bo urejeno življenje osrečevalo. Zavedati se začne, da ima človek, ki se poroči, manj svobode kot samski ljudje, da se mora prilagajati in upoštevati tudi potrebe osebe, s katero živi. Ne more se več odločati samo po svoje, ne more početi vsega, kar bi rad, in odpovedati se mora tudi nekaterim željam. Čeprav pripovedovalka ve, da so za skupno življenje potrebni kompromisi in srednje poti, tega v sebi ne more sprejeti. K njenemu razmišljanju o umiku jo verjetno spodbudi tudi Matejevo ljubosumje.

Citat (del ustrezne povedi) (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

0 T – Citata ni. / Citat ne ustreza navodilu.

Primer: »Do srečanja z Matejem sem v moških videla veliko več sebičnosti.«

1 T – Citat ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo. / Namesto citata je opisan primer.

Primer: »Čedalje manj se mi je zdelo potrebno, da si moram vsako stvar razložiti do kraja.«

2 T – Citat ustreza navodilu/razlagi.

Primer: »/.../ hkrati pa sem se s čuti že spraševala, ali bom srečna, ko se bom znašla v urejenem vsakdanjem življenju / in se nikoli več ne bom mogla odločiti čisto po svoje, / če ne bom povsem neodvisna v svojem delu / in če si ne bom mogla izpolniti tudi svoje najbolj nenavadne želje.«

(Z dvema točkama ovrednotimo tudi katerikoli del citata med poševnicami ali v celoti citirano poved.)

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Razdvojenost, prikazana v tem odlomku, je posledica različnih pripovedovalkinih občutkov; fanta ima rada, hkrati pa čuti, da bi jo zakon z njim utesnjeval. Njen notranji boj je torej povezan predvsem z željo po svobodi in neodvisnosti.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Mnenje o pripovedovalkinih pogledih na skupno življenje (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev. / Mnenje ni v skladu z odlomkom.

Primer: Njeni pogledi so eno, občutki pa drugo.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Mislim, da ima dekle raje sebe kot svojega fanta. Dvomi o sreči s partnerjem, ker ne bi bila več svobodna, moje mnenje pa je, da tudi če se odloči za življenje brez njega, ne bo srečna.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Ženska v tem odlomku misli, da bi bila cena za skupno življenje previsoka, in do tega ima seveda pravico, hkrati pa se zaveda, da jo morda čaka bolečina, ki jo prinaša samota. Po mojem mnenju je ona mnogo manj navezana na fanta kot on nanjo. Zdi se mi tudi, da ji ni čisto jasno, kaj bi rada, čeprav ve, da je v vsaki zvezi treba sprejemati kompromise.

Presoja dejavnikov, pomembnih za življenje v dvoje (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Presoja ni izražena. / Izražena je kot skopa trditev. / Presoja ne ustreza navodilu.

Primer: Skupno življenje je lahko raj ali pekel.

1 T – Presoja je nejasna, izražena z ohlapno, šibko razlago/nakazana v primeru iz življenja.

Primer: Zelo je pomembno, da se mož in žena spoštujeta. Morata si tudi zaupati in si stati ob strani, ko je hudo.

2 T – Presoja je jasna, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Kompromisi so res potrebni, pa ne samo med zakonci, ampak tudi v vsaki drugi skupnosti. Mislim pa, da sta za življenje v dvoje najpomembnejši obojestransko pozornost in ljubezen. Če se partnerja res ljubita, se nobeden od njiju ne sprašuje, kaj v zvezi dobiva in kaj izgublja. Ljubezen ni nekaj idealnega. Je občutek globoke medsebojne povezanosti, ki se odraža tudi v na videz majhnih vsakdanjih pozornostih in dejanjih, predvsem pa v iskrenih pogovorih. Včasih jo moramo izgubiti, da jo lahko spet prepoznamo in cenimo.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Danes so partnerske zveze svobodnejše kot nekoč.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Poznam moža in ženo, ki se zelo spoštujeta. Imata različne hobije. On je športnik, ona pa rada hodi v gledališče, vendar ga ona večkrat spremlja na nogometne tekme, on pa si z njo ogleda kakšno predstavo.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer: Moja prijateljica je imela fanta, ki jo je zelo ljubil. Do nje je bil pozoren in izpolnil ji je skoraj vse želje. A ker je hotel biti v nasprotju z njo v šoli čim boljši, se je učil več kot ona in včasih ni imel časa zanjo ter večerne zabave ob koncu tedna. Zato je šla na taka srečanja s

svojo družbo kdaj tudi sama. On ji je zaupal in ni imel nič proti temu, zanj je bil kompromis, da sta bila včasih na zabavi, drugič pa doma ob knjigah. Nekoč je ta prijateljica na eni izmed zabav spoznala drugega fanta in se začela dobivati z njim. Všeč ji je bilo, da ima vedno čas in da jo vodi v dobre lokale. Uživala je, dokler ni ugotovila, da je samo njegov »privesek«. Nikoli se nista pogovarjala o njenih željah in občutkih, vedno se je zgodilo to, kar je želel on. Opazila je, da mu ni več zanimiva, in izvedela, da hodi na zmenke tudi z drugimi dekleti. Ko mu je to omenila, ni ničesar zanikal, ampak je dejal, da hoče biti svoboden. Zveza, ki je nastala iz njene želje po bolj zanimivem življenju, je bila kar hitro končana. Zdaj je tej prijateljici žal za prvim fantom, pogreša njegovo nežnost in pozornost, ne upa pa se mu več približati.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost**Slovnična pravilnost****2 T****Pravopisna pravilnost****2 T****Slogovna ustreznost****2 T**

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Zofka Kveder, Moja mala (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

2 T

0 T – Ni opredelitve. / Opredelitev je napačna.

Primer: Odlomek je izpoved.

1 T – Zvrst je poimenovana.

Primer: Odlomek je iz pripovednega besedila. / Besedilo je pripovedno/pripoveduje.

2 T – Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.

Primer: Odlomek je epski, saj pripoveduje o nekem dogodku v družini. Dialog v njem je dramatska, izpoved občutkov pa lirski prvina.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove.

1 T – Obnova odlomka z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova odlomka brez vsebinskih napak. / Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami/z vsebinsko napako.

Primer: V odlomku beremo, da mati svojo slabo voljo prenaša na otroka in da nima časa zanj.

3 T – Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka. / V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.

Primer: Pripovedovalka v tem odlomku pove, da ji je bilo žal, ker je otroka odgnala od sebe.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: Odlomek pripoveduje o tem, kaj se zgodilo, ko je pripovedovalka zaradi dela odgnala od sebe hčer, ki ji je hotela pokazati, da jo ima rada.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka brez vsebinskih napak.)

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

3 T

0 T – Problem ni izbran. / Literarna prvina ni izbrana. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom.

Primer: pretepanje otrok

1 T – Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. / Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.

Primer: vzgoja otroka

2 T – Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. / Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.

Primer: prezaposlenost staršev/matere/očeta

3 T – Izbran je osrednji problem odlomka/in problem, ki je bistveno povezan z njim. / Izbrana je osrednja prvina odlomka/in prvina, ki je bistveno povezana z njo.

(Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)

Primer: otroška ljubezen/(ne)posvečanje otroku/občutek krivde/obžalovanje

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)**3 T**

0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.

Primer: Mati, o kateri govori odlomek, hčeri ne vrača ljubezni.

1 T – Razlaga je skopa/površna/nejasna.

Primer: Deklica morda ne razume mame, a čuti, da ji je žal in da jo ima rada.

2 T – Parafraziran je ustrezen del odlomka.

Primer: Kako rada ima deklica mamo, se vidi v njenem prepričanju, da je mama dobra, čeprav jo je udarila. Kljub temu se je prisrčno oklene okrog vratu in iz njenih oči izgine vsa žalost. V njih ni očitkov, ampak samo ljubezen.

3 T – Razlaga je jasna, natančna.

Primer: Ob dogodku iz pripovedovalkega življenja je prikazano, kakšna je otroška ljubezen. Hči ima mamo rada, čeprav ji je ta naredila krivico. Otrok seveda ne ve, kako pomembno je materi pisanje in da je ne sme motiti – niti pobožati ne. Ko mati vidi, kako je deklico prizadela z udarcem po roki, ji je zelo žal in jo prosi, naj ji odpusti. Deklica ji takoj spet pokaže otroško ljubezen – ljubezen, ki ne goji zamere in sprejme tudi tisto, česar ne razume.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Primera ni. / Poved ni citirana. / Citirana poved ne ustreza navodilu.

Primer: »Mama mora pisati.«

1 T – Primer iz odlomka ni natančno v skladu z razlago, a je še smiselno povezan z njo.

Primer: »Mama, rada!« / »Vlekla me je k sebi in me skušala pobožati po obrazu.«

2 T – Primer iz odlomka je natančno v skladu z razlago.

Primer: ena od zadnjih treh povedi odlomka (ali dve ali vse tri).

(Z dvema točkama ovrednotimo vsak primer, ki natančno utemeljuje razlago.)

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.

Primer: Otrok še ne razmišlja kot odrasli, ne razume vsega, kar mati dela in govori, dojame pa, kaj čuti.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev. / Mnenje ni v skladu z odlomkom.

Primer: Hči se mi zdi bolj zrela kot njena mati, vse slabo pozabi.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, s šibko razlago.

Primer: Deklica je z ljubeznijo, ki ji je sijala iz oči, pomagala materi prebroditi krizo. Po mojem mnenju je bil dogodek za mamo zelo poučen.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Mislim, da je lahko mati, ki jo prikazuje odlomek, kljub občutkom slabe vesti srečna, saj čuti, da jo ima njena hči ne glede na napako, ki jo je naredila, rada. Česa takega od odrasle osebe gotovo ne bi doživela. Deklice v odlomku ne zanimajo materine izbrane besede, ker čuti, kaj mati doživlja, in ker je gotovo večkrat občutila materino ljubezen in nežnost kot pa zavrnitev. Odrasli ljudje pa vsako stvar bolj zamerimo. Ko prizadenemo tiste, ki jih imamo radi, bi morali ravnati kot mati v tem odlomku, ko smo sami užaljeni, pa tako kot njena hči.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Ni mnenja. / Mnenje je izraženo kot skopa trditev. / Ni povezano z odlomkom.

Primer: Otroci danes staršem velikokrat ne morejo pokazati, da jih imajo radi, ker so premalo z njimi.

1 T – Mnenje je nejasno, izraženo z ohlapno, s šibko razlago/nakazano v primeru iz življenja.

Primer: Otroci različno sprejmejo udarec matere ali očeta. Včasih je to nujno. Nekateri starši se pretirano opravičujejo, namesto da bi imeli otroka preprosto radi.

2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Tudi odrasli bi se morali tako kot otroci prepuščati svojim občutkom. Potem bi bilo med nami več ljubezni. Bolj kot skušamo vse razumeti in razložiti, bolj delimo ljudi in stvari na dobre in slabe ... Samo otroci, ki se še ne zapletajo v zanke vprašanj in razmišljanj in ne zahtevajo razlage z »izbranimi izrazi«, kakršne v tem odlomku išče pripovedovalka, še znajo res ljubiti. Ljubezen odraslih vse prevečkrat ne prestane preizkušnje, ki jo postavlja prednja prizadeti »jaz«.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: Otroci se drug do drugega vedejo tako kot starši do njih ali kot vidijo v raznih televizijskih oddajah ali na računalniku.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: V današnjem času kažejo starši otrokom ljubezen na čuden način – preveč popuščajo, vse jim dovolijo. Večinoma jim sploh ne dajo priložnosti za bližino.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer: Pogosto berem in poslušam grozljive zgodbe o nasilju nad otroki v družinah. Otroška ljubezen je v takih družinah že na začetku zatrta. Ko otrok odraste, običajno počne s svojimi potomci, kar so počeli starši z njim, čeprav je bil nekoč tudi on sposoben ljubiti kot deklica, o kateri beremo v odlomku. V svoji okolici pa vidim, da starši dneve in dneve delajo in ne najdejo časa otroke. Namesto njih vzgaja njihove hčere in sinove računalnik, pogosto s kakšnimi nasilnimi igrigami. Ti otroci seveda ne motijo staršev, od njih ne dobivajo ljubezni, pa tudi sami jim je ne morejo dati.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost**Slovnična pravilnost****2 T****Pravopisna pravilnost****2 T****Slogovna ustreznost****2 T**

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).